

2021. április 29., csütörtök

P9_TA(2021)0148

Daphne Caruana Galizia meggyilkolása és a jogállamiság máltai helyzete

Az Európai Parlament 2021. április 29-i állásfoglalása Daphne Caruana Galizia meggyilkolásáról és a jogállamiság helyzetéről Máltán (2021/2611(RSP))

(2021/C 506/09)

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 2., 4., 5., 6., 7., 9. és 10. cikkére,
  - tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 20. cikkére,
  - tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: a Charta) 6., 7., 8., 10. 11., 12. és 47. cikkére,
  - tekintettel a jogállamiság máltai helyzetről szóló, 2017. november 15-i⁽¹⁾, 2019. március 28-i⁽²⁾ és 2019. december 16-i⁽³⁾ állásfoglalására,
  - tekintettel az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottságnak a demokrácia, a jogállamiság és az alapvető jogok nyomon követésével foglalkozó csoportja által 2017. november 15. óta tartott meghallgatásokra és eszmecserekre, illetve azóta tett küldöttségi látogatásokra,
  - tekintettel a demokrácia, a jogállamiság és az alapvető jogok nyomon követésével foglalkozó csoport elnöke és Málta miniszterelnöke közötti levélváltásokra, amelyek közül a legutóbbira 2021 áprilisában került sor,
  - tekintettel az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének „Daphne Caruana Galizia meggyilkolása és a jogállamiság Máltán és azon túl: a teljes igazság kibontakozásának biztosítása” című, 2019. június 26-i 2293 (2019) sz. határozatára,
  - tekintettel az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének a 2293 (2019) sz. határozatát követő intézkedésekről szóló, a Parlamenti Közgyűlés Jogi és Emberi Jogi Bizottsága által 2020. december 8-án jóváhagyott jelentésére,
  - tekintettel a Velencei Bizottság 2020. október 8-i véleményére a CDL-AD(2020)006 vélemény tárgyát képező jogalkotási javaslatokat végrehajtó tíz jogi aktusról és törvényjavaslatról,
  - tekintettel a Bizottság 2020. évi jogállamisági jelentésére,
  - tekintettel az Európai Unió Bírósága a Repubblica kontra Il-Prim Ministru ügyben, 2021. április 20-án hozott ítéletére⁽⁴⁾,
  - tekintettel eljárási szabályzata 132. cikkének (2) bekezdésére,
- A. mivel az Európai Unió az emberi méltóság, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul; mivel ezek egyetemes értékek, és a tagállamok osztoznak rajtuk;
- B. mivel a jogállamiság, valamint a demokrácia, az emberi jogok és az alapvető szabadságok, illetve az uniós szerződésekben és a nemzetközi emberi jogi eszközökben rögzített értékek és elvek tiszteletben tartása az Unió és a tagállamok kötelessége, amelynek eleget kell tenni; mivel az Uniónak az EUSZ 2. cikke, 3. cikkének (1) bekezdése és 7. cikke szerint megvan az a lehetősége, hogy fellépjen az alapját képező közös értékek védelme érdekében;

⁽¹⁾ HL C 356., 2018.10.4., 29. o.

⁽²⁾ HL C 108., 2021.3.26., 107. o.

⁽³⁾ Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0103.

⁽⁴⁾ A Bíróság 2021. április 20-i ítélete, Repubblica kontra Il-Prim Ministru, C-896/19. sz. ügy, ECLI:EU:C:2021:311.

2021. április 29., csütörtök

- C. mivel a Charta az elsődleges uniós jog része; mivel a Charta 11. cikke és az emberi jogok európai egyezményének (EJEE) 10. cikke rögzíti a véleménynyilvánítás szabadságát és a média szabadságát és pluralizmusát;
- D. mivel az EUSZ 19. cikkének (1) bekezdése, a Charta 47. cikke és az EJEE 6. cikke rögzíti a bírói kar függetlenségét, amely alapvető követelmény a hatalmi ágak szétválasztásának demokratikus elve tekintetében;
- E. mivel az EU egészét érinti az, hogy egy tagállam szisztematikusan megtagadja az Európai Unió alapvető értékeinek és azon szerződéseknek való megfelelést, amelyekhez szabadon csatlakozott;
- F. mivel Daphne Caruana Galizia, korrupcióellenes oknyomozó újságíró és bloggert 2017. október 16-án egy autójába rejtett pokolgéppel elkövetett merénylettel meggyilkolták; mivel zaklatás és számos fenyegetés célpontja volt fenyegető telefonhívások, levelek és szöveges üzenetek formájában, valamint felgyújtották a házát és megölték a kutyáját; mivel a magát bérgyilkosnak nevező személy 2021. március 16-án tanúvallomást tett a bíróságon arról, hogy két évvel Daphne Caruana Galizia meggyilkolása előtt már volt egy korábbi és különálló kísérlet AK-47-es puskával történő meggyilkolására;
- G. mivel a máltai hatóságok által vezetett és az Europol által segített gyilkossági nyomozások eredményeként sikerült több gyanúsítottat azonosítani, ellenük vádat emelni és eljárást indítani, köztük a gyilkosság háttérében álló potenciális megrendelő ellen is, aki a dubaji székhelyű 17 Black Ltd. vállalat tulajdonosa és az ElectroGas Malta Ltd. igazgatótanácsának korábbi tagja; mivel a Szövetségi Nyomozóiroda (FBI) is részt vett a nyomozásokban;
- H. mivel az egyik állítólagos bűnrészes és a bírósági eljárás során bemutatott egyes felvételek szerint a máltai miniszterelnök volt vezérkari főnöke is érintett a gyilkosság megtervezésében és finanszírozásában;
- I. mivel a miniszterelnök volt kabinetfőnöke 2019. november 26-án lemondott, miután a rendőrség kihallgatta Daphne Caruana Galizia meggyilkolása ügyében; mivel 2021. március 20-án egy másik ügyben – amely Daphne Caruana Galizia munkájának tárgyát képezte – letartóztatták és számos üzleti partnerével együtt őt is pénzmosással, csalással, korrupcióval és hamisítással vádolták meg; mivel óvadék ellenében 2021. április 5-én szabadlábra helyezték az előzetes letartóztatásból;
- J. mivel Málta akkori idegenforgalmi minisztere, korábban energiaügyi minisztere 2019. november 26-án lemondott; mivel egy oknyomozó újságírókból álló konzorcium részletes jelentést tett közzé egy kínai család és a volt energiaügyi miniszter, valamint a korábbi miniszterelnök kabinetfőnöke közötti üzleti kapcsolatokról^(?); mivel a kínai család állítólag központi szerepet játszott a kínai állami tulajdonban lévő Shanghai Electric Power által a máltai állami villamosenergia-vállalatba, az Enemaltaba való 380 millió EUR értékű beruházásról folytatott tárgyalásokban, valamint ez a kínai család a Dow's Media Company és a Macbridge vállalatok tulajdonosa, amelyek közül az utóbbi a korábbi máltai energiaügyi miniszter és a korábbi máltai miniszterelnök kabinetfőnöke kezében lévő panamai cégeknek akár 2 millió USD-t is tervezett fizetni; mivel meggyilkolásának idején éppen az ezen üzleti tranzakciókkal kapcsolatos vizsgálatok álltak Daphne Caruana Galizia munkájának középpontjában;
- K. mivel Daphne Caruana Galizia meggyilkolásával kapcsolatban 2019 végén nyilvános független vizsgálat indult, amely még folyamatban van;
- L. mivel a Daphne Caruana Galizia meggyilkolásával kapcsolatos, folyamatban lévő bírósági eljárás egyik gyanúsítottja elnöki kegyelemben részesült egy másik ügyben való részvételéért, és eskü alatt vallomást tett; mivel elmondása szerint lehetséges, hogy a volt gazdasági miniszter részt vett egy újságíró megölésére irányuló tervben, és a kormány egyik minisztere súlyos bűncselekményben vett részt, spekulációra adva okot a HSBC bank Qormi-i központjának 2010-ben megkísérelt kirablásáról, amely a rendőrséggel való fegyveres összecsapáshoz vezetett;

^(?) „Különjelentés: A pénz útvonala a Daphne-gyilkosságtól Kínába vezet” (Money trail from Daphne murder probe stretches to China), Reuters, 2021. március 29.

2021. április 29., csütörtök

- M. mivel a máltai igazságügyi, esélyegyenlőségi és kormányzási minisztérium polgári jogokért és reformokért felelős korábbi parlamenti titkára állítólag készpénzt fogadott el a Daphne Caruana Galizia meggyilkolásának elrendelésével vádolt személytől, miután az újságíró állítása szerint a titkár közvetítőként járt el egy 2019-re tervezett ingatlanértékesítésben; mivel erre az ingatlanértékesítésre soha nem került sor;
- N. mivel a Bizottság 2020. évi jogállamisági jelentésében vázoltak szerint továbbra is komoly aggályok állnak fenn a máltai korrupció és szervezett bűnözés elleni küzdelemmel kapcsolatban; mivel a megelőzésre, a nyomozásra és a büntetőeljárásra vonatkozó jelenlegi normák egyértelműen elégtelenek; mivel ez azzal fenyeget, hogy aláássa a polgárok közintézményekbe vetett bizalmát, veszélyes kapcsolatokat eredményezve a bűnözői csoportok és a hatóságok között; mivel a szervezett bűnözést elsősorban a korrupció teszi lehetővé; mivel strukturális reformprojekt indult a hiányosságok kezelésére és a korrupcióellenes intézményi keret megerősítésére, beleértve a bűnüldözést és a büntetőeljárást is;
- O. mivel az újságírók – különösen, de nem kizárólag az oknyomozó újságírók – ellen egyre több ügynevezett „a nyilvánosság részvétele elleni stratégiai pereket” (SLAPP) indítanak, amelyek célja kizárólag munkájuk megghiúsítása, a nyilvános ellenőrzés elkerülése és a hatóságok elszámoltatásának megakadályozása, ami visszatartó hatást gyakorol a média szabadságára; mivel meggyilkolásának időpontjában Daphne Caruana Galizia vagyonát befagyasztották a korábbi máltai gazdasági miniszter és annak tanácsadója által indított négy rágalmozási perhez kapcsolódóan kibocsátott óvintézkedési parancsok révén; mivel ezek az ügyek a halála idején vele szemben indított 42 polgári rágalmozási per között szerepeltek, melyek közül egyet az akkori miniszterelnök, kettőt az akkori idegenforgalmi miniszter, kettőt pedig az akkori miniszterelnök kabinetfőnöke indított;
1. mély aggodalmát fejezi ki a Daphne Caruana Galizia meggyilkolásával kapcsolatos vizsgálatok során napvilágra került legfrissebb információk miatt, különös tekintettel a miniszterek és a politikai megbízottak lehetséges részvételére; tudomásul veszi az emberölés kivizsgálása terén elért eredményeket; megismétli azonban, hogy a közelmúltban napvilágra került tények új kérdéseket vetnek fel az ügygel és a kapcsolódó vizsgálatokkal kapcsolatban;
  2. felhívja a máltai kormányt, hogy minden szükséges erőforrást mozgósítson annak érdekében, hogy ne csak a Daphne Caruana Galizia meggyilkolásában érintett valamennyi személyt állítsa bíróság elé, hanem azokat is, akik érintettek minden más, jelenleg vizsgálat vagy bejelentés tárgyát képező ügyben, amelyre az újságíró meggyilkolása előtt fény derült; úgy véli, hogy Daphne Caruana Galizia munkája alapvető fontosságú volt a máltai korrupció feltárásában, és hogy a kapcsolódó vizsgálatok közelmúltbeli fejleményei megerősítik a független média és az aktív civil társadalom mint az igazságszolgáltatás, a demokrácia és a jogállamiság alapvető pillérei kiemelkedő fontosságát;
  3. ismételten kéri, hogy az Europol teljeskörűen és folyamatosan vegyen részt a gyilkosságok kivizsgálásában és az összes kapcsolódó nyomozásban; felszólít az Europol részvételének megerősítésére, mivel az eredményeket hoz;
  4. üdvözli a Daphne Caruana Galizia meggyilkolásával kapcsolatos független nyilvános vizsgálat folytatását; felhívja a kormányt és Málta illetékes hatóságait, hogy maradéktalanul hajtsák végre a vizsgálatból eredő valamennyi ajánlást;
  5. aggodalmának ad hangot a gyilkossági eljárás keretében az elnöki kegyelem ismételt felajánlásával és alkalmazásával kapcsolatban; hangsúlyozza, hogy a más bűncselekményekkel kapcsolatban felajánlott tanúvallomásokat nagyon körültekintően kell értékelni, és azokat nem szabad a gyilkosságok teljes körű igazságszolgáltatásának elkerülésére felhasználni; megjegyzi azonban, hogy az elnöki kegyelem és a vádalku a gyilkosság megrendelésének elkövetésével gyanúsított személyek egyikének 2019 novemberében történő letartóztatásához vezető két elem volt;
  6. tudomásul veszi a pénzmosással és korrupcióval kapcsolatos egyes ügyekben – különösen a miniszterelnök volt kabinetfőnöke tekintetében – folytatott vizsgálatok során elért, bár jelentős késedelmet szenvedett eredményeket; hangsúlyozza azonban, hogy a legutóbbi tanúvallomások és napvilágra került információk új gyanús tényeket és potenciális bűncselekményeket tártak fel, és ezért felhívja a máltai hatóságokat, hogy haladéktalanul indítsák el és mozdítsák elő a nyomozást ezekben az ügyekben;

2021. április 29., csütörtök

7. úgy véli, hogy a korrupcióval és csalással kapcsolatos valamennyi állítást – különösen magas politikai szinten – megfelelő szigorral és megfelelő szinten kell kivizsgálni és büntetőeljárás alá vonni, többek között a külföldi szereplők esetleges részvételével kapcsolatban is; megkérdőjelezi, hogy helyénvaló-e, hogy a korábbi polgári jogi és reformügyi parlamenti titkár elleni vádak csak a közéleti normákért felelős biztos vizsgálja ki;

8. emlékeztet arra, hogy a máltai kormánynak kiemelt prioritásként kell kezelnie a szervezett bűnözés, a korrupció és az újságírók megfélemlítése elleni küzdelmet;

9. elismeri, hogy az Európai Unió Bírósága 2021. április 20-i ítéletében megállapította, hogy a 2016. évi máltai alkotmányos reform által bevezetett, az igazságszolgáltatás tagjainak kinevezésére vonatkozó rendelkezések megerősítették az igazságszolgáltatás függetlenségét, és ezért összhangban vannak az uniós joggal;

10. mély sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a máltai fejlemények az évek során a jogállamiságot, a demokráciát és az alapvető jogokat – többek között a média szabadságát, a bűnüldözés és az igazságszolgáltatás politikai beavatkozástól való függetlenségét, valamint a békés gyülekezés szabadságát – érintő súlyos és tartós fenyegetésekhez vezettek; úgy véli, hogy a hatalmi ágak szétválasztására vonatkozó alkotmányos garanciákat tovább kell erősíteni; megjegyzi, hogy a Bizottság, az Európa Tanács és a Velencei Bizottság néhány ajánlásának végrehajtását követően Málta kormánya előrelépést tett a jogállamiság terén; ösztönzi a máltai kormányt, hogy folytassa intézményeinek megerősítésére irányuló erőfeszítéseit;

11. mély aggodalmát fejezi ki a Bizottság 2020. évi jogállamisági jelentésében Máltával kapcsolatban tett megállapítások, nevezetesen a „mély korrupciós minták” miatt; mindazonáltal üdvözli a strukturálisreform-projekt elindítását; ismételten felhívja a Bizottságot, hogy használja fel a rendelkezésére álló valamennyi eszközt és eljárást az uniós jognak való teljes körű megfelelés biztosítására az igazságszolgáltatási rendszerek hatékony működése, a pénzmosás elleni küzdelem, a bankfelügyelet, a közbeszerzés, valamint a várostervezés és -fejlesztés tekintetében;

12. megismétli a máltai hatóságokhoz intézett felhívását, hogy maradéktalanul hajtsák végre az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése, a Velencei Bizottság, a Korrupció Elleni Államok Csoportja (GRECO), valamint a pénzmosás elleni intézkedések értékelését és a terrorizmus finanszírozását vizsgáló szakértői bizottság (Moneyval) valamennyi függőben lévő ajánlását; úgy véli, hogy megfelelően végre kell hajtani a nemzeti parlamentekkel és a parlamenti képviselőkkel, az alkotmánybírósággal ítéleteivel és a szakosodott törvényszékekkel kapcsolatos ajánlásokat; felhívja a máltai hatóságokat, hogy kérjék ki a Velencei Bizottság véleményét az ajánlásainak való megfelelésről; fenntartja magának a jogot, hogy a Velencei Bizottság alapokmánya 3. cikkének (2) bekezdésével és az Európa Tanács és az Európai Unió közötti egyetértési megállapodás 28. pontjával összhangban ilyen kérelmet nyújtson be;

13. elismeri, hogy Daphne Caruana Galizia meggyilkolása reformokat indított el az újságírók védelmének javítása és a tömegtájékoztató szabadságának védelme érdekében; hangsúlyozza azonban, hogy a máltai hatóságoknak további bizonyítható lépéseket kell tenniük, olyan hosszú távú jogalkotási és szakpolitikai intézkedéseket hozva, amelyek biztosítják a kritikus, független máltai újságírás környezetét, valamint a politikusok és a tisztviselők elszámoltathatóságát; felhívja a máltai kormányt, hogy foglalkozzon a média szabadságával és a közszolgálati média politikai beavatkozástól való függetlenségével, valamint a közösségi médiában a gyűlöletbeszéd egyre gyakoribb használatával kapcsolatos aggodalmakkal;

14. mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az állampolgársági és letelepedési programok káros hatással vannak az uniós polgárság integritására; emlékeztet a közelmúltban napvilágra került információkra a honosításhoz szükséges tartózkodási követelmények enyhébb értelmezéséről, valamint a közvetítők szerepéről és a köztisztviselők bevonásáról; megismétli a máltai hatóságokhoz intézett azon felhívását, hogy biztosítsák az átláthatóságot és szüntessék meg befektetői állampolgársági és letelepedési programjaikat ahelyett, hogy módosítanák azokat; felhívja a Bizottságot, hogy a vonatkozó kötelezettségzegési ügyben a lehető leghamarabb adjon ki indokolással ellátott véleményt;

15. megjegyzi, hogy az oknyomozó újságírók és a visszaélést bejelentő személyek védelme alapvető társadalmi érdek; megjegyzi, hogy a nemzetközi és máltai civil társadalmi szervezetek és újságírók kulcsszerepet játszanak Daphne Caruana Galizia nyomozásainak folytatásában; felhívja a máltai hatóságokat, hogy mindenáron és mindenkor biztosítsák az újságírók és a visszaélést bejelentő személyek személyes biztonságának, megélhetésének és ezáltal függetlenségének védelmét; felhívja a máltai hatóságokat, hogy mielőbb hajtsák végre az (EU) 2019/1937 irányelvet⁽⁶⁾;

⁽⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1937 irányelve (2019. október 23.) az uniós jog megsértését bejelentő személyek védelméről (HL L 305., 2019.11.26., 17. o.).

2021. április 29., csütörtök

16. felhívja a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot a SLAPP elleni uniós jogszabályokra annak érdekében, hogy megvédje az újságírókat a zaklató perekétől; hangsúlyozza, hogy a korrupció és a hivatali visszaeségek ellen folytatott küzdelem során a tényfeltárási újságírásnak a közjót szolgáló eszközként különös figyelmet és pénz- és adóügyi támogatást kell kapnia; hangsúlyozza, hogy a sajtó és a média szabadságának megsértése esetén gyorsreagálási mechanizmusokra, valamint az oknyomozó újságírás terén határokon átnyúló alapra van szükség;

17. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Bizottságnak, a Tanácsnak, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, az Európai Tanácsnak, valamint a Máltai Köztársaság elnökének.
